51158

II. évfolyam. Budapest, 1921. jul.—aug. 7—8. szám.

KATOLIKUS ÉLET

HITBUZGALMI ÉS TÁRSADALMI FOLYÓIRAT.

FŐSZERKESZTŐ

P. GALLERANI BONAVENTURA O. S. M.

TARTALOM.

CSÓKA LAJOS: A katolikus öntudatról ... 121
HISTORICUS: Néhány szó a pápa hajdani pénzverdéjéről ... 124
NAGY MIKLÓS: Jöjj Jézus, én megölellek ... 126
HUSVÉTH JÓZSEF: Krisztusfiak és világfiak ... 127
HINDY ZOLTÁN: Jelszó és tartalom ... 129
ANKA JÁNOS: Négyen szólának vala ... 131
Ceglédi harangok ... 134
„KATOLIKUS ÉLET" első nyilvános gyűlése ... 137
Könyvek és írások ... 141
Hírek ... 143

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

BUDAPEST, VI. KER., SZONDY-UTCA 82., II. EM., 12. AJTÓ,

ahová küldendő minden kézirat, levél és pénzküldemény.

KIOSZTÓ AZ ÁRUSÍTÓKNAK

BUDAPEST, IV. KER., SZERVITA-TÉR 6. SZÁM,

Zelenkai-féle fésüs-üzlet.

Előfizetés egész évre 50 kor. — Egyes szám ára 5 korona.

Jézus Szentséges Szívének

Kis Breviariuma

A PÁPAI NUNCIUS ELŐSZAVÁVAL

most jelent meg a

SZENT-ISTVÁN-TÁRSULATNÁL.

Külön »Officium« a hét minden napjára. Azonkívül szentmise-ájtatosság és különféle felajánló imák Jézus Szentséges Szívéhez.

Szent kilenced és litánia a Szent Szív tiszteletére.

154 oldalas, kedves alakú imakönyv.

Fűzve . . . . . *25.-- K*

Szép fekete kötésben, aranyozással . . . . . *35.— »*

Úgy ez, valamint mindenféle fajta imakönyv és irodalmi termék megrendelhető a

SZENT-ISTVÁN-TÁRSULATNÁL

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.
» IV., Kecskeméti-utca 2.
Szeged, Kárász-utca 10.
Czegléd, Rákóczi-u. 2.

1

II. Évfolyam. Budapest, 1921. júl.—aug. 7—8. szám.

Katolikus Élet

HITBUZGALMI ÉS TÁRSADALMI FOLYÓIRAT

A KATOLIKUS ÖNTUDATRÓL.

Írta: *Csóka Lajos.*

Az elmúlt évtizedek legnagyobb bűnének azt tartják, hogy meggyengítették a nemzeti érzés erejét s elsorvasztották s érvényre jutni nem engedték a kereszténység világot alakító és fenntartó hatalmas gondolatát.

Ha azonban nemcsak a felszínen mozgunk, nemcsak az általános megállapítások körében maradunk, hanem nyitott szemmel nézünk a kulisszák mögé, amelyek a múlt bűneit és tévedéseit takarják, meg kell állapítanunk, hogy egyetlen hajsza, egyetlen erőkifejtés sem volt olyan intenzív, mint amelyet kifejtettek a katolikus öntudat ellen.

Aki katolikus hitét meg merte vallani, aki vallása parancsai szerint mert élni, aki nem szegődött a destruktív erők szolgálatába, a gúny, a gyanusítások, a rágalmak hullámcsapásaival volt kénytelen küzdeni. Ha közpályán szerepelt, csalódások, rossz indulatú kritikák, titkos, nem látott kezek nyirbálták meg szárnyait s szárnyaszegetten a sülyesztőbe került, amelyből, gondoskodtak, hogy ne legyen feltámadás.

Hírlapjaink, folyóirataink, tudományosnak nevezett irodalmunk valóságos perverzitással tobzódtak hitünk, szertartásaink gúnyolásában és igazságainak tagadásában. Hülyének bélyegezték a minden magyar felett utólérhetetlen magasságban álló első és legnagyobb királyunk fiát, Szent Imre herceget, ökörfejbe nyomták a pápai tiarát s hogy betetőzzék a nagyszerű munkát, Krisztus tövis koszorújával ékesítették a félhülye Károlyi Mihály bamba fejét.

Nem csoda, hogy ebben a beteg légkörben kisarjadt a társadalom legtökéletlenebb, legsatnyább világfelfogású rétege, a »leider« »katolikusoké. S ne csodálkozzunk azon sem, hogy a »leider« kato-

likus társadalom kialakulását egy másik, ugyanolyan otromba tömeg megszerveződése követte nyomon, a zavaros fejű, világfájdalmas internacionalistáké, akik rajongtak minden nyugati hóbortért, akik a bomlott idegrendszer hisztériájával mohón habzsolták mindazt, ami beteg s komikus és bornírt fölénnyel fordultak el mindattól, ami egészséges és magyar.

A nagy dekadenciában összetalálkozó ezen jelenségek feltűnő módon dokumentálják, hogy mily szoros és elválaszthatatlan a kapcsolat hazánkban a katolikum és a nemzeti gondolat között.

A kapcsolat bensőségét azonban a dekadens irányok negatív előjelű bizonyítékánál is élesebben domborítja ki a konstruktív élet bizonysága, a történelem pozitív tényeinek tanuságtétele: a magyar nemzetet a kultúrnépek sorába a katolicizmus emelte. A Kárpátok koszorúzta földhöz a katolikus templom kötötte a magyart s a katolikus Egyház papjai tanították meg népünket, hogy a hazai föld termőképességének akadályait mint kell elhárítaniok. Az őserdőket szerzetes kezek irtották, hogy a szaporodó magyarságnak minél több termőföldje legyen. Szerzetesek kezdték a mocsarak lecsapolását, hogy a fejlődő nép egészségét a mocsárgázok meg ne rontsák s hogy a nagy feladatokra hivatott nemzet minél szélesebb gabonatengerekben gyönyörködhessen és örülhessen az Isten áldásának. A katolikus Egyház állította fel az iskolákat s katolikus papok fejlesztették a magyar értelmet, tágították a szellemi látókört. Katolikus kezek nyitották meg a bányákat s katolikus polgárság teremtette meg az ipart és fejlesztette művészetté. A katolikum mélységei ihlették a nagy lelkeket, amikor a végtelen Magasságnak dómokat, felhőkbe fúró gótikus templomokat emeltek. Zászlóinkra, melyeket győzelmesen vittek előre, a Nagyasszony képét hímezték s Szűz Máriát verték pénzeinkre. — S mily nagy, erős, az európai koncertben mekkora tényező volt akkor Magyarország!

S volt katolikus élet, volt magyar élet! A lovagkor, a gyengék védelme, a nők becsülése, tisztelete mikor állt magasabb fokon? És viharzott-e a magyar nyelv magasztosabb erővel, mint Pázmány Péter ajkain?

Vagy ha nagyot ugrunk az események láncában, a proletárdiktatúra alatt hol mert és volt képes megnyilvánulni a tömegérzés a kaftános uralom ellen? A katolikus Egyház körmenetein! Az internacionale legdühöngőbb napjaiban hol énekelhettük és mertük énekelni a nemzeti himnuszt? A vasárnapi misék után!

De ha nemcsak nemzeti vonatkozásban vesszük is a dolgot, hanem úgy általánosságban! — kérdem, m. t. H. és U., mi a kato-

licizmus? — A tartalom teljessége. A tartalmat a hitelvek s a belőlük folyó erkölcsi parancsok alkotják. S minél többet hagyunk el belőlük, annál távolabb állunk a tartalom teljességétől. Annál féktelenebb lesz az individuális szabadságra való törekvés, ami által lazábbá válik az egymásra utaltság tudata s labilissá lesz a társadalom előbb szilárdan álló épülete. Társadalmat azonban el sem képzelhetünk tekintély nélkül. De nincs közösség, nincsen egyesülés, amely a tekintély elvét feltétlenebbül és racionálisabban fenntartotta volna, mint a katolicizmus. Aki katolikus életet él, akaratát meg tudja hajtani magasabb szempontok előtt s ezáltal előmozdítja a társadalom konszolidációját. Aki katolicizmusban nevelkedett, lelkét az Istenhez emeli, de szemét a földön jártatja, amelyet tapos, hogy összeegyeztesse a kinyilatkoztatást és a természeti törvényt, hogy le ne csússzon a doktrinér ideák romboló fertőjébe, hogy ne vágyakozzék utópiák után, hanem munkása legyen a keresztény állam kiépítésének.

Ebben nyilvánul a katolicizmus nagy társadalmi jelentősége. Sem múltjában, sem jelenében nincs szégyelni való s a »leider« katolikusok torz eszmevilága saját hitük értékének nem ismeréséből fakadt.

Ez a nem ismerés volt a forrása a félelemnek, amelyet a kereszténynellenes sajtó, irodalom, politika beléjük szuggerált. A keresztény reneszansz idejében azonban ez a szuggesztív erő kell, hogy hatását veszítse, s kell, hogy hitünk fenségének, szépségének és erejének megismeréséből kisarjadjon, s viharok hatalmával dacolni tudó fává terebélyesüljön a katolikus öntudat. Teremtsen új társadalmat, acélozza a lelkeket s legyen előkészítője a magyar feltámadásnak, az erkölcseiben, területében ép, 1000 esztendős, Kárpátok koszorúzta hazánk visszaállításának.

Támogassunk minden mozgalmat, minden sajtóvállalkozást, amely a katolikus öntudat életre keltését előmozdítja s legyünk segítői mindazoknak, akik ezen öntudat kialakításában kezdeményező, aktív szerepet játszanak.

S a katolikus öntudatnak önmagunkban való kiépítésétől senkit se riasszon vissza a gondolatnak esetleg irányzatos vagy hamis magyarázata, mert a katolikus öntudat nem jelent aggresszivitást más vallású keresztény testvéreink ellen. Hiszen ha szeretünk valakit, nem jelenti, hogy másokat ne szeressünk, hanem gyűlöljünk, de viszont azt sem lehet rossz néven venni senkinek, hogy minden más anyánál közvetlenebbül, melegebben szeretjük az édesanyáinkat.

NÉHÁNY SZÓ A PÁPA HAJDANI PÉNZVERDÉJÉRŐL.

Irta: *Historicus.*

Az ókorban, a római államháztartás elővigyázatosságból, az állam vagyonát az isteneknek különféle templomaiban őrizte a *questorok* és *tribunnok* felügyelete mellett. Igy a többek között például a hadsereg zsoldját, a *capitolinus* lejtőin épült *Saturnus* templomában. Ennek közvetlen közelében állott *Juno Moneta* szentélye; emennek szomszédságában volt a római birodalom főpénzverdéje.

Azon időponttól fogva azonban, amidőn a római pápák *II. Gergelytől* (715—731) kezdődőleg, az egyházi államot megalkotják, hatalmuk és tekintélyük külső dokumentálására, a Szentszék a pénzverés jogát (726) is gyakorolja. A legelső pápai érmek, egyrészt az apostol-fejedelmek, különösen Szent Péter-nek képét viselik; mások Szent Veronika kendőjét és a keresztbe rakott kulcsokat ábrázolják. Csak későbben alkalmazza a pápai pénzverde az illető pontifexnek arcképét az érmeken. Hogy netán valakinek eszébe jusson a pápai pénzverdét hatalmába keríteni, ezért *VIII-ik János* pápa (872—882.) a 877-iki ravennai zsinaton egy szigorú hangú rendeletet ad ki.

A XV-ik század közepe óta megvonják a pápák a *senatorok* és *conservatoroknak* ama ősi szokását, amely megengedte nekik a magán pénzverést. Ezen jogot ezen időponttól kezdve egyesegyedül csak a római pénzverde gyakorolhatta, amelyet könnyebb ellenőrzés céljából ezért biztosabb helyre is áttesznek. A középkor pápai pénzverdéje az Angyalvárral átellenben, azon a helyen állott valamikor, ahol jelenleg a *Santo Spirito* bankház áll.

A XVI-ik században az egyes pénznemeket az illető pápákról nevezett el a köznép. Igy például *II. Gyula* (1503—1513) pápáról nevezték el a *Julius*-okat; *III. Pál* (1534—1549.) pápáról pedig a *Paoli*-kat, úgyannyira, hogy a bennszülött római polgár az 50 centesimos pénzdarabokat még manapság is az utóbbi névvel illeti, mintegy visszaemlékezésül a hajdani pápai állam pénznemeire. A középkor pápai udvartartásának számadáskönyvei, valamint a pénzverde főkönyvei arról is tesznek említést, hogy azon korban, úgy a pápai aranyakat, valamint az ezüst érmeket előszeretettel hamisították és körülnyírták, mely utóbbi művelet által tetemesen csökkentették az érmek értékét. Ilyen műveletek megátlása érdekében *VIII. Kelemen* (1592—1605) pápa 1592-ben *Castiglione-Gonzaga Marquis*-t érzékenyen meg is büntette.

A XVII-ik század középeurópai pénzügyi műveleteiről hires *Chigi* bankárcsaládból származó *VII. Sándor* pápa (1655—1667) 1665-ben a pápai pénzverdét közvetlenül a vatikáni kertek közelébe helyezi el, ahol még ma is látható. Midőn *VI. Pius* pápa (1775—1799) uralkodása alatt a Szentszéket egyre nagyobb társadalmi viharok ostromolják és ennek következtében a megalázó tolentinoi békét kényszerült megkötni, valamint ennek szomorú következményeit is viselnie kellett, hogy mindezen csapásokat könnyebben elviselni tudja, kénytelen volt egy oly kényszerrendeletet kibocsátani, melynek értelmében a pápai állam alattvalói (a templomok és kolostorokat sem véve ki) összes nélkülözhető arany, ezüst és drágaságaikat a pénzverdének beszolgálni tartoztak, hogy azokból a reáerőszakolt hadisarcot a pénzverde elő tudja állítani. Legelőször csak a magánosok adományait kérték be; midőn azonban ez felette elégtelennek bizonyult, rendeletileg a templomok, kolostorok, püspökségek és apátságok is kénytelenek voltak ebbéli ingóságaikat beszolgáltatni.

Eleinte a pápai pénzverdében is csak arany- és ezüstérmeket vertek. Később azonban a bronzpénz is divatba kezdett jönni a pénzforgalomban és a római főpénzverde nem volt képes ellátni a közszükségletet. Ezért jónak látta a pápai kincstár több kisegítő verde felállítását. Igy keletkeztek 1707-ben *Ancona, Bologna, Civitavechia, Macerata, Spoleto, Tivoli* és *Viterbo*-ban a kisegítő pénzverdék a pápai államban.

Jó sokáig a pápai érmek verőtövei, amelyek *V. Márton* (1417—1431.) pápának egy 1417-ben kibocsátott bullája értelmében minden évben, az apostolfejedelmek napján megújíttattak, magának az éremvésőnek birtokában maradtak. Senki sem gondolt arra, hogy ezen egyrészt a pápai udvartartás, másrészt a pápai államháztartás történetének oly fontos emlékeit rendszeresen gyűjtsék. Jó későn, csak a XVIII-ik század végén VI. Pius pápáé az érdem, aki felismerve ezeknek megbecsülhetlen hasznát a történettudomány érdekében, rendeletileg utasítja az illető közegeket egy lehető pontos éremgyüjtemény felállítására. E kitünő egyházfő veti meg a híres és a maga nemében egyedülálló, vatikáni éremgyűjtemény alapjait, amely eleddig egyik legfőbb büszkesége a szaktudománynak is.

A pápai pénzverdében más, alkalmi érmek veretésének joga, csak a pápaválasztó konkláve főfuncionáriusának, a bibornok *camerlengo*-nak volt csak megengedve. A Szentszék és az 1870-iki olasz kormánnyal kötött úgynevezett »garancia-törvénynek« 5. §-a értelmében a pápa az összes apostoli paloták, a vatikáni kertek

és egyéb ingatlanok haszonélvezete mellett a hajdani pénzverde továbbra is csorbítatlanul birtokában maradhatott.

Mindezen megállapodások dacára, az egyesült Itália csapatai 1870-ben nyomban birtokukba vették a hajdani pápai pénzverdét. Lefoglalták az összes verőgépeket, a nyersanyagot és ebbéli hősi tényeik dokumentálására egy katonai őrszemet állítottak a határfalra. Hogy azonban a világ előtt némikép igazolják jogtalan eljárásukat, a pénzverde falára a jelenlegi olasz dinasztia címerét tették föl.

Ezen visszás állapot egészen 1906-ig tartott, amikor is egyrészt belátták az intéző körök eddigi helytelen voltukat és másrészt a mai kor fejlett technikájának már nem felelt meg a régies berendezés, ezért egy megfelelő állami pénzverdét építtetett az olasz kormány és a Szentszéknek illő használati díj lerovása után (egy közvetítő útján) visszaadta a régi pénzverdét jogos tulajdonosának. Ezen új, a modern pénzverőtechnika minden vívmányával felszerelt műhelyben készülnek minden évben az új kiadású pápai emlékérmek is. A régi pápai pénzverdéből a jelenlegi Szentatya egyrészt hivatalnoklakásokat készíttetett, másrészt pedig egy szőnyegszövő iskolát helyezett, amely iskolában több kiváló mester a gobelinkészítés művészetét tanítja. Egyik szárnyában pedig a Vatikán villamossági központja helyeződött el.

JÖJJ JÉZUS, ÉN MEGÖLELLEK!

Harcoltam ellene; tudom, tudom . . .
Bús dühhel csaptam le reája,
De lelkem körülfogta az uton
Szerelme sok-sok katonája.

Győztes vezérként jön felém
S fölötte égi kar ujjongva zengi
Győzelmi dalát az egekből.
Itt nem lehet már mást mit tenni: . . .

Legyőzött harcos, megadás jeléül
Kezem föltartom s megölellek.
Áldjon meg Atyád, hogy legyőztél.
Jöjj Legyőzőm, én megölellek!

Nagy Miklós.

KRISZTUSFIAK ÉS VILÁGFIAK.

Írta: *Husvéth József.*

Én: Te azt mondod, hogy az életet ismered? Ismered?... Mert a pillangó szárnyát mikroszkóp alá tetted és láttad rajta, hogy finom szaruképződmény, mert a vizet szétszedted műhelyedben, mert a fák kérgét lenyested s porszemekre törted. Darabokra töröd a világot és azt hiszed, többet tudsz, ha a kis részt és nem az egészet tartod kezedben.

Bevallom, én nem ismerem az életet. A tudásfákra, mint rejtelmekre nézek, a vizet mint ezer meg ezer titok nedüjét iszom, az embereket mint a mesék csodákvilágát szemlélem. Lelkemre rátekeródzik ez a világ sok színével, kistatisztikázhatatlan formáival, megszámlálhatatlan mozzanatával, de tudom, hogy azok maguk is törtek, mert a nagy egész finom színeivel, érzékelhetetlen alakjaival, láthatatlan mozdulásával nem az ember számára készült. Az ember részére a nagy világból egy kimért sáv van, ezen kívül nem ér sem szemével, sem fülével, sem eszével; tökéletesítheti bármiféle eszközzel ez érzékszerveket, lesz egy vonal mindig, ahol megáll s ahová oda lesz írva nagy betűkkel: eddig, csak eddig ember!

Idegen: Én vallom az ismeretét az életnek. Amit eszem nem bír a világból felfogni, azt kimarkolja lelkem sejtéseivel, de e sejtések igaz valóságok, csak folytatásai annak a darab életnek, melyet érzékelhetek vagy elgondolhatok. Az élet tényeinek megállapításában nincs hazugság, legfeljebb erre vagy arra az esetre vonatkoztatva valami életadatot, de bármi megvalósul bennem, bármi kifejezést talál lelkemben, az élet egy bizonyos körülményére, helyére vonatkozik. Sejtéseink lelkünkben sejtések, mert a tapasztalat és az érzéklés nem támogatja úgy, mint az élet szent igazságait, de támogatná és tényszerűsége kitűnne, ha lelkem fölé egy nagyobb megismerésre teremtett lelket adhatnék. Amint a természeti népek az életnek sok körülményeit, adatait csak sejtik, amiket az európai műveltségű lélek magasabb finomsága miatt mint tényeket kezel. Ilyen viszonyban van a gyermek és a férfiúi megismerés. A sejtések pozitív megállapításai egy léleknek, mely között akkora fejlődéskülönbség van, mint a gyermeki és a felnőtt lélekerő között.

Én: A sejtelem világa kikezdése egy ismeretlen életnek. Aki sejt, úgy van, mint az az ember, ki búzát sohasem látott, — a kéthetes zöld fűből, — meg nem ismerheti a földeken ringó megsárgult kalászokat. Ismeretlen az élet s nekem oly jól esik ez ismeretlenség. A megismerés vágyai születnek meg bennem. Vágyom az elérhetetlent, a titokszerűt, vágyom azt, aki az élet s világ vonalait bennem és kívülem kiszabta. Mindegyikünkben más vonalak, a tit-

koknak forrásaiból más ösztönök feltörései. Engem a világ titka alázatosságra hajt, megfékez nagyravágyásomban, végességem eszembe juttatja a végtelenséget, nem ismerésem, a mindentudást eltévelyedéseim, a mindenütt való biztosságot . . . emberségem önkéntelen adja az istenséget.

Idegen: Nekem nem adja, nálam az embernél befejeződik minden. Minden vonal, hang, szín, illat, felület az én szemem, fülem, orrom, kezem felé tör. Érzem, hogy központja vagyok a mindenségnek — nálam megáll minden, hogy lelkem tükrén lerakodjék — hogy az enyém lehessen. Bizarr erővel vágom az életet. Gondolatgyűrűmmel átfogok minden életet — bennem kél s bennem nyugszik minden élet.

Én: Az élet bennem be nem fejeződik — az én életem egy magasabb életbe, Isten életébe kapaszkodik — világköröm érzem a természetből átnyúlik a természetfelettibe s az Isten útjának nagy vándora vagyok. Gyöngyszem, melynek nem e világot, hanem egy másikat kell ékesíteni, ragyogás, mely nem itt fénylik, ahol a nap tündöklőbb, hanem egy más világban, melyikben a napsugarak sötét éjszakák lesznek — lelkem pedig tündöklő napsugár. Én az életet be nem fejezem itt, ahol az ember számára halál nyílik, ahol az élet sírgödörbe fullad. Az életemnek más világot keresek, ahol nincs sír és nincs elmúlás.

Idegen: Halált nem ismerek, felszív engem a nagy világ élete, új formák új szívek körébe kerülök, de fel nem bomlik az egyesség, melyet az élettel kötöttem. Az élet, ami bennem van, soha meg nem cáfolhatja magát, mindig élet, még a sírban is élet lesz.

Én: Az életemet én nem be-, hanem kiakasztom a világból, mert a bennem lobogó szent életláng azt ösztönzi, hogy ez az élet árnyékkép, tükörcserepek, melyek eltűnnek, ha az igazi élet borul rá egyszer a világra.

Idegen: S akkor én meghalok — talán elpusztul halhatatlan életem?

Én: Nem, — de kikapcsolódik abból a nagy életből, mely betölti ezt a földet s akkor tied lesz az éjszaka, az enyém a nappal.

Az ember munkája csak addig csodás, amíg új s amíg valaki különbet nem csinál. Az Isten munkája, hacsak egy ákácmag, egy homokszem, egy hajszál is, — mindig csodás marad, és hát ki alkothat utána különbet?

Gárdonyi Géza.

*

Aki mindent hisz, — gyanakszom rá, hogy buta. Aki semmit se hisz, csak amit testi szeme láthat, — arra már nem is gyanakszom.

Gárdonyi Géza.

*

Aki valakinek a vallását becsmérli, épp olyan, mint aki bemegy valakinek a szobájába és a falon függő képeket fitymálja.

Gárdonyi Géza.

JELSZÓ ÉS TARTALOM.

Irta: *Hindy Zoltán.*

A munka lassankint a körmünkre ég. Itt a legfőbb ideje, hogy hozzálássunk. „Kezdetben vala az Ige, és az Ige testté lőn“ — mondja Szent Jánosunk Nagykarácsony ünnepére rendelt évangéliuma az első, majd az utolsó vers elején. Mintha az első versnél megálltunk volna és az utolsóhoz nem tudnánk eljutni. Amióta az erkölcstől elkalandozott világ romjai közül feltápászkodtunk, a hangunk tagadhatatlanul megerősödött. Emiatt különben a kiindulásnál sem volt panasz. Annál is kevésbé, mert sokan kölcsönadták a maguk pihent hangszálait. Tették ezt olyanok, akiknek páratlan érzékük van azirán t, hogy minden adott pillanatban a megfelelő magatartást eltalálják. Megindult egy nagyszerű hajsza. A büszke önérzettől püfölt mellek csak úgy döngtek, a tele tüdővel fújt kürtök harsogtak, a dagadásig feszített torkokból a kiáltások süvítettek és a legkisebb zúgba is eljutott a jelszó: »Mindent kereszténnyé kell tenni!« Az ige tehát megszületett.

Igen ám; ha csak ennyi kellene, akkor már régen rendben volnánk. De még valami hiányzik hozzá és ez a valami olyan nehezen akar megszületni. Amikor a Szent Imre-kör ifjúságával az esztergomi székesegyház oltáránál térdeltem, villant meg előttem az első reménysugár, hogy talán még ezt is megérjük. A mult bűneinek jóvátevésére irányuló törekvés fölötte dícséretes, a destrukció ellen indított küzdelem sikere föltétlenül szükséges; de az elsőnek csak úgy van értelme, ha a másodikba a konstrukció belső erejét tudjuk vinni. Semmi sem lesz kereszténnyé, ha egyszerűen csak rámondjuk és viszont minden észrevétlenül azzá válik, ha a kereszténység lényegét belevisszük. Vagyis ha az ige testté nem lesz, idővel elpárolog.

A hangos hirdetés ellen nincs kifogásom, a nyilt harcot, még ha a szükségtől megállapított határig kiméletlen is, nem gáncsolom; de az eredményüket csak úgy tudom elképzelni, ha valamennyien olyan belső átalakuláson megyünk át, amely az üres szónak tartalmat és a munkára kész karnak erőt ad. Amíg a kereszténység csudálatos konstruktív erejét az emberek agyába, lelkébe és minden idegszálába bele nem vittük, addig valóban csak kurzusról beszélhetünk, ami hol emelkedett, hol pedig sülyedő irányzatot vehet. A cél viszont csak az lehet, hogy mindig fölfelé menjen és minden fölött fölényes magasságban álljon.

Az egyetemi ifjúság egyik kiválasztott csoportját a közös szent áldozáshoz járulni láttam. Kiváncsi voltam, hogy az egész ünnepségről szóló tudósításokban e résznek milyen méltatását fogom találni. A sajtónak mind a két tábora egyformán bánt el vele. Hallgatott róla; ami azt bizonyítja, hogy a nem keresztény rész értette meg a valódi jelentőségét. Az idő nem alkalmas arra, hogy bírálóan szóvá tegye, tehát némán elment mellette; mert ha úgy fogja föl, mint a keresztény sajtó, akkor bizonyára nagyon megdícséri. Az utóbbi ugyanis nem látott benne egyebet, mint egy egyszerű piedesztikus mozdulatot, ami a most forrongó küzdelemben jelentéktelen. Tehát megemlítésre sem méltatta. Az ellentábor föltétlenül észrevette, hogy azokban lesz dacos és elszánt akarat, akik nyilt és bátor hitvallást tesznek; tehát nem okos az ilyen veszedelmes példának reklámot csinálni.

Az Egyház nagyszerű fölépítettségének a lényege, hogy az embert minden mozdulatánál nyomon követi. Amikor tehát a szó teljes értelmében kereszténységről beszélünk, akkor arra kell gondolnunk, hogy ezt a vallás tanításaival belénk oltott lényeget akarjuk az életbe átvinni. De ahhoz, hogy ez előbb belénk kerüljön, elengedhetetlenül szükséges, hogy magunkat az Egyház nevelésének alávessük. Ez nem az, amit gúnyosan klerikálizmusnak neveznek, hanem az a világos, józan tétel, hogy nem csinálhatok valamit, amiről nem tudom, micsoda. Az a pár fiatalember, ki a bíboros hercegprimás kezéből akkor az Ur szent testét magához vette, már tisztában van vele. Nevelő és neveltek egyaránt példát adtak; mindegyik a maga rangjabelinek. Tessék követni és akkor a jelszó a tartalmat meg fogja találni.

A jóság visz bűnbánatra, szeretetre, önmegtagadásra és vértanuságra.

Tertullián.

*

Legnehezebb a bűnös embernek elhinni, hogy őt Isten szereti, pedig úgy van!

*

»Mint a liliom a tövisek közt, olyan az én barátnőm.« (Énekek Éneke 2. 2.)

A szent Szüzet megszenteli az Isten, — itt a liliom; de megfosztja szüleitől, midőn a templomba vitetik, — itt a tövis; bemutatják őt a templomban, — itt a liliom; de böjtöl és sanyargatja a testét, — itt a tövis; az angyal köszönti, — itt a liliom; József el akarja őt bocsátani, — itt a tövis; szűzen szüli gyermekét, — itt a liliom; nincs, hová lehajtsa fejét, — itt a tövis; üdvözli Magzatát kelet három királya, — itt a liliom; de üldözi azt a zsidók királya, — itt a tövis; látja őt csodákat művelni, — itt a liliom; de látja egyúttal a gonoszak által gyűlöltetni, — itt a tövis.

Carthagói János.

NÉGYEN SZÓLÁNAK VALA...

Írta: *Anka János.*

I.

Az időben Máté Szerecsenországban hirdette az evangéliumot, mikor haldokló karaván talála a pusztában. A karaván pedig messze földről jöve a forró sivatagba, hogy kincsekért Indiába menjen. Vizet adott vala a szomjúhozóknak, mondván:

— Kövessetek engem!

Aztán nagy tűrésével és bátorságával kivezette őket a forró pusztából. Velük is méne, hogy el ne vesszenek. Akkor pedig szépséges tájra érének, hol paradicsomi állapot vala a mezőkön. Azok a kincseket keresték ott is. A szépséges földön, mondá nekik Máté, ki a Názáreti evangéliumát hirdette a népeknek:

— Itt minden bokorban, minden fuvallatban száz veszedelem vagyon. Azért el nem vesztek, ha az Urat félitek a kincskeresésben. A szívetekbe viszi evangéliumát, hogy erőt adjon a fáradalmakban.

És bátor szóval hirdette, ami írva vagyon. Azok pedig meghallgatták az ő beszédjét és szívükbe fogadták az ő igazát, az Igazról.

Mondták aztán sokára a tanítónak:

— Az ég s a föld szól az írásodban, a mi hazánk, a mi levegőnk is benne van. A bizalmunk, vágyódásunk. Minden, amire törekszünk...

És áldák az emberfiát, ki megsegítette őket a kincskeresésben. Azonközben pedig seregek gyülekezének a tanító köré, ama szépséges mezők fiaiból. Azok, akik a napot imádták és a tüzet és a paradicsomi szépséget a mezőkön. A természetimádók jövének hozzája, kik arany pagodát építettek egy bölcs embernek. Ők is meghallgatták, ami írva vagyon.

És mondák a tanítónak:

— A mi imádságunk is benne vagyon írásodban. A nap és a föld minden szépsége...

És a seregek befogadták szíveikbe az ő beszédét, ami írva vagyon. Aztán sokára azt érezték a kincskeresők, hogy elveszett vala a kincs értéke az ő szívükben.

A természetimádók pedig azt érezték, hogy a nap és a föld nem méltók imádásra.

És halálra keresték a tanítót amiatt. Ő pedig elméne egy másik karaván nal, hogy el ne vesszen a forró pusztában...

II.

Az időben izenet jöve a császártól Egyptomban, ahol Márk püspök vala — Alexandria városában. Izente szolgájától a hatalmas, hogy hadakat küld a lázongók elpusztítására.

És mondotta Márk a hatalmas szolgájának:

— Nem félünk! A testet megölhetitek, de a lelket nem! Az a szabadulását várja! Adjátok vissza szabadulását, amelyért, tudd meg, vérünket is ontjuk!...

Aztán a seregekhez fordula, kiket lázongóvá tett a nyomorúság sok

esztendeje és a szolgaság ostorozása. Azokhoz és azok fiaihoz szólott vala az Igaz szolgája, kik gulákat építének egykoron és vulkán lőn a keservük.

És mondotta nekik, ami írva vagyon:

— Adjátok meg a császárnak, ami a császáré, hogy megmaradjatok éltetek napjaiban. Istennek pedig adjátok, ami Istené, hogy el ne vesszetek soha!

Aztán bátor szóval hirdette a gulaépítőknek, ami az írásban vagyon. És mindegyre többen jövének hozzája a pusztából és a szolgaság országából. Ő pedig ruhát ada a mezíteleneknek és kenyeret az éhezőknek. És felöltöztette lelküket a világosságba. Azok meghallgatták és szívökbe fogadták az ő beszédét az Igazságról.

Mikor a lelkük megvilágosodott vala, mondották a tanítónak:

— A szfinx megszólala beszédedben. A mi szabadulásunk benne vagyon írásodban. Minden reménységünk, vágyódásunk...

És mind hozzája jövének a pusztából és a szolgaság országából sok veszedelem között.

Aztán egyszer sokára úgy éreztek, hogy mindegyre erősebb a vágyódásuk. Azért még sem lázongának a teher alatt, hogy romba döntsék világukat. És azért ama nép írástudói és bűbájosai halálra keresték a tanítót. És a hatalmas is.

III.

Az időben Péter templomot építtetett vala a katakombában a szegények filléreiből. Lukács pedig képet feste abba az alázatosságról, mely a bölcsesség kútforrása. Mikor festett vala, bölcselők és költők jövének hozzája, mondván:

— Mi az igazságot keressük, mely mindenütt van és mégsem találjuk sehol. Keresésünkkel felszántottuk az ember lelkét, mely a földre művelődést hozott vala. Mutasd meg nekünk az igazságot, amit Szokratesz egykor megsejtett:...

Ő pedig felelvén, mondotta az egybegyűlteknek, kik között szofisták valának:

— Legyetek alázatosak és megtaláljátok mindenütt!

Aztán feltárta előttük, ami az írásban vagyon. Többen és többen jövének azt meghallgatni egész Rómából. Mindazok, kik az igazságot és az ember boldogulását keresik vala. Szobrászok és festészek is jövének és sok más kézműves ember, kik szépet, hasznosat alkotának. Mindnyájan olyanok, kik Róma haladását munkálják vala.

Az Igaznak szolgája pedig megtanította valamennyit arra, ami írva vagyon. Azok szívökbe fogadták az ő beszédét és látókká levének.

És mondották a tanítónak:

— Minden benne vagyon írásodban, amit elérni akarunk. A művelődés, a haladás egész világa. Az erőnk, az álmunk, az eszményünk...

Aztán az Igaz nyomában járának és még nagyobb erővel küzdének. És egyszer sokára azt érezték lelkükben, hogy lázadók valának. A művelődés olyan szellemeket szabadított fel, melyek az ember ellen törnek.

Azért a szofisták bevádolták őt a fórumon. Ő pedig elméne messze földre, hogy művelődést vigyen a barbároknak...

IV.

Az időben János, a szeretett tanítvány, visszatére Efezusba a pogányok közül, kiknek az evangéliumot hirdette vala. Meg akarták azok ölni a bálványok oltárán, amiért ő megfeddette iszonyú bűneiket. Azonban ő megrettentette őket a kereszt jelével és azután visszatért övéihez, hogy bevégezze evangéliumát az Igéről. Irásában az üdvösséget érezte, a mennyet látta, azután igen elszomorodott szívében. Látta az emberek nagy gonoszságát, kik letérnek az Úr ösvényéről. Csak iszonyatot láta a jövendőben és a jövendőt, mikor az üdvösséget eltékozolja az ember. Azért keserves könnyet hullatott írására, mondván:

— Miért hagytál itt, Uram, engem a siralom völgyében?

Arra a fellegekből angyal jött vigasztalására. Az letörölte a könnyet az Irásról és mondotta:

— Utat mutatok neked! Az Úr veled vagyon az érzéseidben, a gondolataidban.

És meghajlott előtte az Irásért, amelyben aztán az angyal elmerült vala. Végigértette azt, ami írva vagyon. Azután mondotta a szeretett tanítványnak:

— Benne van az írásodban az Ige és a mennyekországa, ami a természet felett vagyon. Az összes tudományok mustármagja. Mindaz teljes egészében, amit emberi tudomány megsejthet valaha...

És ezért az angyal megszerette az embereket a siralom völgyében. Majd ismét szólott neki:

— A mennyekországa él az emberek szívében is. Keresd meg azokban, akik hozzád jövének!

Istenfélő férfiak és anyák jövének hozzája gyermekeikkel és jámbor szűzek messze országokból. Azok szívében pedig mindazon erények lakoztak vala, amelyek a siralomvölgyében csak megteremhetnek. Mindazok akarták hallgatni, akiket boldognak mondott az Úr.

És a szeretett tanítvány szíve megteľe örömmel, mikor tanítani kezdte a sokaságot. Aztán megtanította a seregeket arra, ami az írásban vagyon. És az ártatlanok és a szelídek és az Istenfélők mennyi örvendezésse csókolták vala kezében az írást, amelyben életük benne vagyon. És mondották az örvendezők a tanítványnak, kit Jézus szeretett:

— Maradj közöttünk mindörökre, hogy a bűn el ne rabolja szívünkből a mennyet!

És egyszer sokára azt érezték, hogy értük van minden a világon. És végtelen hatalom az imádságuk. Azért az Úrnak szentelték magukat.

A vénuszimádók pedig halálra keresték amiatt a tanítót.

Ő pedig elméne messze földre, hogy életet vigyen a bűnösöknek...

V.

Az idők óta nagyon megsokasodának azok, kik halálra keresték a tanítókat. Az egész világ az, amelyben élünk. Az érzések és gondolatok is, amelyekből az időkben táplálkozunk.

Azért nem ismerem a félelmet, a csüggedést közöttük, bár a halálrakeresettekkel vagyok én is...

CEGLÉDI HARANGOK.

Ceglédi tudósítónktól vettük ezen aktuális sorokat.

Még alig néhány év előtt dúlt a háború, amikor a magyar lélekből fakadó nemes áldozatkészség ezer és ezer alakú tettekben nyilvánult meg. Ilyen áldozatkészségtől felbuzdulva adták a derék ceglédi keresztény hívek oda harangjaikat. Cegléd város híveinek vallásos buzgalma és ritka lelkesedése rövid idő alatt előteremtette a fájósszívvel nélkülözött harangokat, amelyeknek felszentelésére Schioppa Lőrinc pápai követet küldöttségileg kérték fel.

A követ a meghívást a legnagyobb örömmel fogadta s azt az óhaját fejezte ki a küldöttség előtt, hogy működésének köre minél előbb egész Magyarország területére terjedjen ki.

Péter-Pál napján reggel 7 órakor érkezett auton a nyugati pályaudvarra a pápai követ, Fritsche Ernő v. miniszteri összekötő kíséretében.

Itt Haller István volt miniszter, Cegléd város illusztris és közkedvelt képviselője legbensőbben üdvözölte Őexcellenciáját. Kíséretében voltak Haller Istvánné, a volt miniszter neje, Csernyus képviselő, P. Gallerani Bonaventura és a papság köréből még számosan.

Féltíz órakor robogott be a főpap vonata Ceglédre. A nunciust az állomáson magyar ruhás, virágot szóró nők, dísz-formaruhás katonák és szalonruhás előkelőségek festői csoportja fejedelmi fogadtatásban részesítették. A váci püspök nevében Matzenanev Oszkár prelátus-kanonok, a nemzeti hadsereg nevében Mátyás ezredes, a város nevében Sárkány Gyula polgármester és a különféle keresztény egyházak képviselői üdvözölték a követet.

A bevonulási menetet nagy lovas bandérium nyitotta meg. Ezt követte a pápai követ négyes fogata, majd a kíséret hosszú kocsisora következett. A követet a díszkapu előtt az egyházközségek képviselői fogadták. Végig az állomástól a főtérig vezető gyönyörű úton iskolásgyermekek sorfala között éljenzés és virág záporzott a nuncius felé. A menetet a főtérre érve a nemzeti hadsereg festői szép két zászlóalja és Cegléd környékéről érkezett rengeteg ember várta. Tíz órakor a pápai követ fényes papi segédlettel misét mondott. Ezalatt a katolikus és református dalárda énekelt szebbnél szebb egyházi dalokat. Majd Csernyus képviselő az Ecce sacerdos magnust énekli. Az oltár körül bájos angyalkák imádkoznak, a bibor színű baldachin, a pálmaágak, a fehér-sárga pápai lobogók beleolvadnak a legszentebb misztériumba, amely megfogja lelkünket, mint egy ősi elszakíthatatlan lánc. Künn a templom előtt felharsan a kürt, vezényszavak harsognak, hirdetve a világnak a keresztény ország

hitvallását, benn a templomban a boltivek alatt vígasztalón, hálaadón zeng az ének. Ite missa est... hangzik el ércesen csengő hangon P. Bonaventura ajkán. A templom előtti térségen nagy tarkaságban szorong a sok ember. Egy lombsátor alatt most még méltóságosan hallgatnak a ceglédi katolikusok új harangjai. Egy nagyon kedves arcú szerzetes, P. Brokárd kármelita tartományfőnök felmegy a szószékre és a többek között ezeket mondja: »Megvallom, mikor az édesanyám meghalt, senkisem tudott engem megvigasztalni. De mikor elindult a temetési menet és megszólaltak kis falunk harangjai: úgy éreztem, hogy édesanyám élete nem mult el, hogy a fájdalmas elválás után viszontlátás következik. Zugjatok harangok, hangotokat hallják meg iskolában, minden elárvult otthonban, de hallják meg Trianonban is... Hirdessétek a magyar bánatot és reménységet... Hiszen ti vagytok az érccé vált magyar bánat.« Az ipartestület dalköre tagjainak ajkán lélekemelően csendül fel a magyar Hiszekegy és a pápai Himnusz. Sokak szeméből kibuggyan a könny. Majd a magyar Himnusz következett. Ez alatt a nuncius megszentelte a harangokat. Áldást osztott és a szép ünnepség véget ért. Az egyházi ünnepély után díszebéd volt a kaszinóban. Az ebéden is elhalmozták a követet a rajongó szeretet minden jelével.

Az első felköszöntőt Szilágyi apátplébános mondotta, majd Haller István, a ceglédiek hőn szeretett képviselője emelkedett szólásra, ezeket mondotta: »Élni fogunk, mert élni akarunk és ezt akarnunk kell. Elérhető a kitűzött cél, csak egynek kell lennünk érzésben, akaratban és cselekedetben, mert az egységben rejlik az erő. Erre az egységre való törekvés jusson mindannyiszor az eszünkbe, valahányszor Cegléd büszke falai között az új harangok újból megkondulnak. Ez a föld ezer év óta amienk, itt senkinek másnak jussa nincs rajtunk kívül. Meg fogjuk harcolni a harcot és mindent feláldozunk, ha kell, piros vért is, mindent egész Magyarországért! »Percekig tartó taps. Haller után Schioppa nuncius kezdett beszélni. Végtelenül sajnálom — mondotta Schioppa — hogy még nem tudok a szép magyar nyelven beszélni. De az érzelmeknél úgy sem a beszéd a fontos, hanem az, hogy az érzelem szívből jön-e. A magyar nemzet Cegléd dícső város táján ma úgy fogadott és ünnepelt engem, hogy én, aki egybeforrtam a magyar nemzettel, szeretnék minden egyes ceglédi magyart magamhoz ölelni és megcsókolni. Mivel ezt ennyi ünneplővel meg nem tehetem, előveszem a szent magyar lobogót és azt csókolom meg, amely alatt a magyar lélek küzdött, szenvedett és élni fog, nagy lesz és dicső! A nuncius egy kis nemzeti színű zászlócskát vett kezébe, megcsókolta és a szívéhez szorította. Leírhatatlan jelenet következett erre. Az egész vendégsereg felugrott, tapsolt, éljenzett, legtöbben sírtak a meghatottságtól. Az ünneplés viharának lecsillapultával Takács József református lelkész mondott beszédet, melyben kifejtette,

hogy katolikus és református között csupán az istentisztelet külső jeleiben van különbség.[1]) Cegléden sohasem volt felekezeti villongás, — mondotta a többi között Takács. — Nem is lesz! Utána Fritsche Ernő emelkedett szólásra. Beszédében mély vallásosság, hazaszeretet és igazi katonai érzés tükröződött vissza. Többek között ezeket mondotta: Lelki szemeink előtt látjuk a hősöket, a bátrakat egy pillanatra, akik ezen harangból lett ágyúk mellett estek el egy szent ügyért és akiket ezen ágyúk dörgő hangja mellett temettek el. A régi érc mint harang és mint ágyú egyaránt teljesítette kötelességét. Ez utóbbi nehezebb volt, beléje pusztult a harang-ágyú — elveszett a régi hatalmas szép hazánk. De csüggednünk nem szabad. Az élethez való jogaink tudatában élünk és a szent keresztbe vetett hitünk lesz bizodalmunk a jövőben, mert szent kereszt jele az, amelyben hinnünk, bíznunk, remélnünk, győznünk avagy meghalnunk kell. Majd így fejezte be: A harang hívja a hívőket egybe. A harang a gyülekezés, tömörülés hirdetője és amint a katona az ő szentsége, a zászlója köré gyülekezik és sorakozik és hogyha kell, az utolsó csepp véréig védelmezi azt. Hasonlóképpen az újonnan felszentelt harangok gyüjtsék egybe a ceglédi keresztény társadalom minden rétegét egy egységes és hatalmas táborba, ahol a tiszta, szeplőtlen hazafias és mély vallásos érzés egy sziklaszilárd, erősen összefonódott és egybekovácsolt védő és hogyha kell, támadó bástyáját képezze a feltámadó keresztény nagy Magyarországnak!

A díszebéden a követ közelében ült P. Gallerani Bonaventura örökké mosolygó, szelíd, jóságos arcával, akire tekintve önkéntelenül egy borongós érzés tölti el lelkünket egy pillanatra, az ő közeli eltávozásának gondolata, mert hisz ő volt a keresztény magyarságnak mindig jótevő, önfeláldozó angyala, imádkozzunk, hogy a jó Isten megtartsa a szeretetünknek!

Ki kell emelnünk a ceglédi ünnepség ritka ízlésű és művészi rendezését, amelyben óriási része volt a minden szép és nemes iránt lelkesedni tudó Kratochwilla Aurél vezérigazgató lelkes ceglédi polgárnak és Cegléd város társadalma minden rétegének, a szegénynek és gazdagnak egyaránt.

[1]) Bár így volna már és minél hamarább lenne egy akol és egy pásztor!

Az nem szereti a »KATOLIKUS ÉLET«-et, aki nem ismeri.

Aki ismeri és nem szereti, az ***nem jó katolikus.***

Minden jó keresztény embernek estéli ujsága: A NÉP

A »KATOLIKUS ÉLET« ELSŐ NYILVÁNOS GYŰLÉSE.

A Középponti Katolikus Kör fehér termében 1921. június 19-én 18 órakor több katolikus intézmény képviseletével és válogatott közönség résztvételével fényesen sikerült gyűlést tartottunk, amely a Himnusz hangjaival kezdődött meg, mely után *Hindy Zoltán* dr. elnöki megnyitója következett.

Elsőnek *Csóka Lajos* főgimnáziumi tanár mondott lendületes beszédet *a katolikus öntudatról*, melynek teljes szövegét e lapban közöljük. Beszédét a közönség nagy tetszéssel fogadta.

Hindy Zoltán dr., az Orsz. Kat. Szövetség igazgatója **a »Katolikus Élet« és a katolikus intézményekről** tartott nagyszabású beszédet, melyből kiemeljük a következőket:

»Mikor a katolikusok összeműködéséről esik szó, akkor előfordul, hogy az ember száján egyes keserű igazságok szaladnak ki, amit felesleges az idegeneknek meghallani hasonlóan ahhoz, amikor egy család az egyik tagjának az ügyét tárgyalja, akkor nem szokta azt másokkal közölni, hanem amikor a nyilvánosság elé lép, akkor egy összetartó egységként jelenik meg. Nálunk ez nem így van, habár így kellene lenni és fájdalom, ezt tudják rólunk. De nem szükséges, hogy észrevegyék, hogy miképen csináljuk azokat a pántokat, amelyek az eresztékeket valahogy összetartják, nem kell, hogy nyilvánosan beszéljenek arról, hogy a mi összetartásunk és összeműködésünk egy nagyon laza tákolmány. Ezt el kell ismernünk és azért nem árt néha egy kis hangos lelkiismeretvizsgálás.

A tapasztalat bizonyítja, hogy azokban a pillanatokban, mikor szükség lett volna arra, hogy erős, összetartó, katolikus egység legyen, bebizonyosodott, hogy az alkalom nagyon is puha, süppedő talajra talált.

Hogy hol van a hiba, azt meg kell keresnünk, mert ha azt nem is merem állítani, hogy Magyarországon e tekintetben semmi sem történt, de semmi sem történt jól.

Sokat hallottunk a szétforgácsolódásról. Ebben a tekintetben Magyarország általában vezet. A legszebb iskolapéldákat állította elénk a nagy összeomlás után következő feltámadás alkalmával. Az a csodálatos nagy kavargás, az új intézmények, a párhuzamosan haladó szervezkedéseknek az a végtelen sokasága annyira csodálatos, hogy arra sehol a világon másutt nem találunk.«

A továbbiakban a munkamegosztást ajánlotta megoldásul, majd így folytatta:

»Ha nézzük azt a kavargást és hullámverést, amelyet a kat. szervezetek és intézmények működése csinál, akkor észrevehetünk egyes beszögelléseket, sőt némelyeknél olyan erős, egymás terüle-

tére való behatolásokat, amely a kizárólagosságra való törekvéshez nagyon közel jár. Tehát, ha megindulunk egy hibás úton, most belekeveredünk egy másik hibába, amely úgy látszik, éppen az ellenkező végletbe akarna minket belevinni."

A beszéd folyamán szónok kifejtette, hogy az emberek rendesen nem a maguk dolgával törődnek, hanem mérges szemmel nézik, ha valaki arra a területre jön és kutatják, hogy mit akar, »holott a terület" — mint mondotta — »amelyet meg kellene művelnünk, végtelenül nagy és ha az embernek mindkét keze élete végéig tele volna munkával, még akkor sem tudná elvégezni.«

Hindy dr. beszéde folyamán rámutatott arra is, hogy »ellenségeink az országcsonkítás után itt is, ott is emlegették, hogy vége van a katolikusok többségének Magyarországon, a katolikusok fölényes többsége megtörött, holott Nagy-Magyarország 48%-a volt színmagyar róm. katolikus és 17% gör. katolikus. Csonka-Magyarország lakosságából 63% színmagyar latinszertartású és 2½% színmagyar gör. szertartású, ez a százalékarány tehát a katolikusok javára az ország megcsonkításával emelkedett.«

»Az a körülmény, hogy ennek kijelentésével ellenségeink a mi terhünkre eredményeket érhettek el, legyen a katolikusoknak élénk figyelmeztetés a katolikus egységre és katolikus összetartásra vonatkozólag. Nincs lényegesebb feladata a katolikusoknak, mint hogy a legerősebb összetartásra szervezkedjék.«

A »*Katolikus Élet*« ehhez segítséget akar nekünk adni. Egy nagyon egyszerű kívánsággal jön. *Képet szándékozik festeni az intézmények és egyesületek működéséről*, nem kíván egyebet, mint hogy mindegyik a *maga jelentősebb eseményeit* a »Katolikus Élet« *hasábjain ismertesse*. Ez első pillanatra reklámnak látszik, de csak a felületes szemlélő előtt, mert mód nyílik arra, hogy a számtalan irányban szétágazó intézmények és egyesületek működéséről tudomást szerezzünk, másrészről meg fogja mutatni azokat a határokat, amelyek a működési területek parcelláit egymástól elválasztják. Vagyis megoldja a kérdést.«

Beszéde végén kívánságának adott kifejezést, vajha a »Katolikus Élet« lenne az, *amely végre-valahára kivezet bennünket a katolikus társadalmi szervezkedések össze-visszabogozott hálózatából.*

Dr. Szőke Gyula, az egyházközségek központi tanácsának kiküldötte »**A »Katolikus Élet« és a katolikus autonomia**« címmel tartotta meg lebilincselően érdekes előadását. »A katolikus élet egy eszmény« — mondotta, — amelyet évtizedek óta megvalósítani szeretnénk és amely ma a nehéz harcok után még mindig csak a megvalósulás kezdetén van.

Mária országáról, katolikus együttműködésről, katolikus életről beszélünk, azonban ez még mindig csak egy vágy, amelyet mind-

nyájan a szívünkben hordunk, de amiért úgy látszik, nem tettünk semmit.

A katolikusok hitélete legnagyobb részt abból áll, hogy megjelennek néha-néha a templomban és azt hiszik, hogy ezzel teljesen eleget tettek mindannak, amit a mi hitünk követel. A tapasztalat pedig azt bizonyítja, hogy azokat, akik nyiltan kiálltak a fórumra és kezükbe vették a katolicizmus zászlaját, rendbontóknak nevezték s később bebizonyosodott, hogy ezeknek az úgynevezett rendbontóknak volt igazuk.

Szőke Gyula előadásában elénk tárta a katolikus egyházközségek alakulásának történetét és kimutatta azok hasznos és az Egyházra nézve szükséges voltát.

Ezek az egyházközségi szervezetek az első hivatott világi tényezői annak a katolikus életnek, amelyet mi joggal elvárhatunk az Egyház minden hívétől. A katolikus egyházközségek — eltérőleg minden más hivatásos katolikus intézménytől, amelyek egyéb világi célt is tűznek maguk elé — kizárólag a katolikus életnek a fejlesztésére szolgálnak és összegyűjtik a világi híveket azért, hogy az Egyház körül csoportosuljanak s hogy ezáltal a lelki üdvösség elnyerésében egymás segítségére siessenek. Ismerjük feladatainkat és ne engedjük, hogy megint legyen olyan idő, amikor megint beszélni lehet a vallásoktatás eltörléséről és ha nem akarjuk, hogy ismét jőjjenek gazemberek, akik be akarják zárni templomainkat, hogy mozikat csináljanak belőle.

Beszédét azzal fejezte be: »A »Katolikus Élet« ennek a célnak szenteli magát, ha igazán katolikusok vagyunk, támogassuk, szeressük és terjesszük a »*Katolikus Élet*«-et«.

A nő és a »Katolikus Élet«.

Anka János szerkesztő hatalmas beszédében: lelki kultúrát, jobb, nemesebb emberi életet sürgetett, hogy a szeretet szála kössön össze mindent. Minden nehézséggel és veszedelemmel szemben nekünk bele kell állni abba a munkába, amely ennek az eléréséhez vezet és át kell éreznünk, hogy utódai vagyunk a galilei halászoknak, akiknek egyszerű alakjai nagy, világmegváltó ideákat hoztak és történelmet csináltak.

Majd szép előadásában kifejtette, hogy a nőnek hivatása az, hogy a lelki kultúra védője és munkása legyen. A mi sorsunk a magunk kezébe van letéve, minden úgy fog történni, ahogy mi harcolunk, legyünk tehát mi magyarok, keresztények és katolikusok ennek a harcnak elszánt katonái. A »*Katolikus Élet*« azokat a nemes célokat szolgálja, amely a női léleknek is az ideálja: a kultúrát, a hitet és azt az egész nagy világot, amely ezekből fakad. Ha

ezt a kis folyóiratot támogatjuk, mi is kivesszük részünket a nagy küzdelemből.

Az egyes beszédek között N. Bodor Carola, a m. kir. Operaház tagja, Uher Károly, Orbán Árpád ének- és zeneszámokkal, Szappanyos Gerő pedig tárogató-előadással működött közre és gyönyörködtette a közönséget.

Végül *Pater Bonaventura*, a »**Katolikus Élet**« főszerkesztője mondott hálás köszönetet a közreműködőknek és szónokoknak rövid beszéd keretében. Beszédében ostorozta azokat a katolikusokat, akik csak névleg azok és az Egyház szolgálatától és intézményeitől különben távol állanak.

Azért alakult a »Katolikus Élet«, hogy a katolikus eszmének, a katolikus érzelemnek, a katolikus felfogásnak hangot adjon. Azt akartuk, hogy megtermékenyítse a szíveket, mint a nap sugarai megtermékenyítik a földet. Azért alapítottuk, hogy minden katolikus embert belevonjunk, hogy a »*Katolikus Élet*« a magyarországi katolikusok szívének, lelkének központja legyen.

Sajnos, ez még ezideig nem sikerült. Voltak ugyan megértő lelkek, azonban a katolikusok legnagyobb része nem követett bennünket.

A mai gyűlésnek tulajdonképeni célja az, hogy tudtára adja az egész katolikus világnak, hogy az összes katolikus érdeket védi és támogatja.

Pater Bonaventura felkérte az előtte szólókat, hogy hatáskörükben hassanak oda, hogy amennyiben az egyesületeik keretében történő eseményekről egymást tudósítani szeretnék, küldjék azt be e folyóiratnak s azokról készséggel közlünk tájékoztatást a »Katolikus Élet« hasábjain.

A »Katolikus Élet« úgy a katolikus férfi, mint a női egyesületeknek szócsöve akar lenni és közölni óhajtja, mi történik a katolikus társadalomban.

Örömmel jelentette továbbá, hogy *Csernoch János* bíboros-hercegprímás úr ő eminenciája a »Katolikus Élet« Lapkiadó Vállalat védnökségét kegyesen elvállalta és ezért nyilvános köszönetet mondott.

Majd a szeretet hangján emlékezett meg Schioppa Lőrinc pápai nuncius őeminenciájáról és gróf Zichy János őkegyelmességéről is, kik szintén hívei a »Katolikus Élet« folyóiratnak és annak szándékaival és terveivel mindenben egyetértenek.

A Szózat hangjai mellett oszlott szét a közönség.

A „Katolikus Élet“ *kapható minden templom előtt, minden trafikban, könyves pavillonban, vasúti állomásnál vidéken is.*

Könyvek és írások.

Jeruzsálem és Bethlehem ókeresztény építményeiről.

Az ókeresztény építészet fejlődéstörténeti kutatásainak legújabb eredményeit a közelmultban a Szentföldnek fönt említett két régi városa szolgáltatta. Ezen évekre visszanyúló kutatásoknak eredményeit a szakirodalomban is jól ismert *P. H. Vincent* és *P. F. M. Abel* döméserendű szerzeteseknek köszönhetjük, akik rendjük által vezetett »*Ecole biblique internationale*«-nak tanárai, éveket töltöttek el a Szentföldön.

Jeruzsálemnek ókeresztény szentélyeiről egy igen kimerítő és felette becses műben számoltak be a kutatók.[1]) Különösen a kettős második rész tartalmaz sok, eddig merően ismeretlen apróságot a szent városnak kereszténykorabeli építészetéről, mert ebben részletesen szól Vincent atya a Golgotha és a Szentsír templomáról. Az utóbbit a lehető legtüzetesebben kutatta át, csak éppen egy rész maradt a modern kutatás előtt elzárva, mert ottan a hitszakadárok közismert fanatizmusán hajótörést szenvedett kutató munkája. Reméljük azonban, hogy ezen rész is rövidesen meg fog nyílni a kutatás számára. Jelen tanulmányomnak korántsem az a célja, hogy a fentebb említett műről tüzetes referádát adjak, éppen csak közölni óhajtom a keresztény régészetnek legújabban elért sikereit e téren. Nagy Konstantin idejéből származik legelőször a rotunda hátsó része, amely közvetlenül a szentsír fölött emelkedik. Ezen a részen később egy nyílást vágtak. Másodszor az *atrium* homlokfala és azon falrész, amely ehhez közvetlenül kapcsolódik. Az összes megfigyelések kellő latolgatása révén az építmény többi részének időrendjét a lehető legpontosabban állították össze és az elért eredményeket igen pontos alap- és metszetrajzokon örökítették meg.

A főúton haladva, amely egyszersmind a *Forum Aelia*-t is érintve pompás oszlopsorok díszítették mindkét oldalon, a templomnak ama lépcsőihez érünk, amelyek az atriumhoz vezetnek három pompás kapun keresztül. Az atrium a szokásos formától eltérőleg itt nem négyszögletes, hanem inkább szélesbe menő alaprajzot mutat. Ezen helyiséget körülfogó csarnokok pedig két emeletesek. Az atrium homlokzatával átellenben fekvő *porticus*-on keresztül haladva jutunk a tulajdonképeni *bazilikába*. P. Vincent rekonstrukciója szerint a konstantinkorú bazilikának 5 hajója volt, de kereszthajó nélkül. Az apsison semmiféle ablak nem volt. A talajviszonyok folytán az oldalhajó kétemeletes. Az egész építmény közepetáján a háromhajós altemplom terül el, amely a mai szentsírtemplomban levő »Szent Ilona kápolnájának« felel meg. Az egész bazilikának szélessége nem felelt meg az atriuméval. Külső falai egy színvonalban állottak az oldalhajó külső oszlopsorával. Az atriumnak oldalfalai ezért a külső zárófalakat alkották. Ezek pedig a rotundát is magukba foglalva, két oldalt egy udvart alkottak, amely a bazilika apsisának hátamögötti külön udvarba vezetett. Ennek következtében az apsistól oldalvást feküdt a Kálvária-hegy sziklája a szentkereszt szentélyével, amelyben a kereszt-ereklyét is őrizték. Ez a mai szentsír templomában levő keresztrefeszítési kápolnának felel meg. Közvetlenül a rotunda előtt oszlopsorok vonultak. Ezek a bazilika atriumához hasonlóan egy

[1]) Jérusalem. Recherches de topographie, d'archéologie et d'histoire. Tom II, Jérusalem nouvelle, par les *P. P. H. Vincent* et *F. M. Abel*, des Frères Prêcheurs. Fasc. I—II Paris, J. Gabalda.

fedett portikuszt képeztek. A sokat emlegetett rotunda egy kéthajós kupola-építmény volt. A kiemelkedő kupolát egy köridomban futó erős oszlopsor tartotta. A köralakú sírrotunda előcsarnokába egy kapun keresztül lépett a zarándok. Ez majdnem a mai Szentsír-templom főbejáratának felel meg. Az egész bazilika egy tágas tér közepén állott. A főtemplom bejárata előtt pedig a baptisztérium terült el. A napjainkra fennmaradt forrásmunkáknak pontos felhasználása révén a lehető legpontosabban állította össze Vincent atya a Konstantin-korú bazilika impozáns voltát. A keresztény régészetnek nem egy sokáig vajudott kérdése nyert ezek révén végleges megoldást.

Hasonlóképen tüzetes vizsgálat alá került a második Konstantin-korú jeruzsálemi építmény is. Ez pedig az 1910-ben felfedezett Olajfák hegyén levő *Eleona*-templom. Ezen építményről *P. Cré* írt először az »*Oriens christianus*« 1911. évf. 119. és 143. old. és *P. Vincent* a »*Revue biblique*« 1913. évf. 220. és következő oldalain. A templom hajdanta három hajós lehetett egy hosszúkás négyzetalakú atriummal. Részben az apsis és az ahhoz tartozó főhajónak egy része alatt terül el ama barlang, amelyben az Úr tanítványait összegyűjtve oktatta. A rekonstrukció szerint ezen építmény ama szentegyházakhoz hasonlított, amelyeknek másait romok alakjában Syriában lépten-nyomon szemlélhetjük.

A két kutató, a fentebb említett két szentélyhez hasonlóan, a lehető legaprólékosabb részletekig kutatta át a bethlehemi születési templomot is.[1]) Ezen kutatások legfontosabb eredményeként az tünt ki, hogy a templom nagy szentélye három apsidájával együtt nem Konstantin-korú, hanem jóval későbbi alkotás. Az egész templom egy nagy öthajós bazilika volt, kereszthajó nélkül. A középső hajó belsejéből nyílott a születési barlanghoz a bejárat.

A fentiek szerint ismét hatalmas lépéssel haladt előbbre a keresztény régészetnek eme fejezete. Örvendünk, hogy ezen felfedezések révén sok, eddig vitásnak vélt kérdés végleg tisztázódott és hogy ezeket éppen Szent Domonkosnak két kiváló fia tehette.

Stóhr Géza Ker. János.

A Vasárnapi Könyv,

az Országos Közművelődési Tanács népies ismeretterjesztő képes hetilapja, amelyet a kommün betiltott, július hó 2-tól hetenkint újból megjelenik. A Vasárnapi Könyv a tudásnak és az életben hasznos ismereteknek becsületes, igazságos művelője és terjesztője volt egy évtizeden keresztül. Az lesz a jövőben is. Mindenki meglelheti benne azt, ami érdekli és amint olvassa a tartalmát, nézi a képeit, nemcsak gyönyörködik benne, hanem játszva tanul is és bővíti ismereteit, tudását. Előfizetési ára: Egy évre 100 korona, félévre 50 korona, negyedévre 25 korona. Országos Közművelődési Tanács Budapest, VI. ker., Ferencieltere 3. sz.

A licenciátusi intézmény Magyarországon. Irta: Dr. Juhász Kálmán. Kiadja: A Szent István Akadémia. Budapest, 1921. 120. l. Ára?

A licenciátusi intézmény a kevésbbé ismertek közé tartozik. Még a legújabb lexikonok sem nyujtanak róla felvilágosítást. Jelen értekezés a különböző levéltárak eddig kiadatlan gazdag anyagának lelkiismeretes felhasználásával a licenciátusi intézményt minden oldalról teljes megvilágításban állítja elénk. A mű sajtó alá rendezésén meglátszik, hogy a szerzőnek figyelemmel kellett lennie a mostani nyomdaviszonyokra; mondanivalójának majdnem felét apróbetűs jegyzetekbe szorítja, több vitás kérdést inkább csak megpendít, uralkodik a birtokában levő rengeteg adathalmazon. Azonban még így is egészen új színben tűnik fel előttünk az akkori kor képe. Az alapos, hézagpótló, úttörő munkának napjainkban a paphiány és a világiaknak a hitélet ébresztésébe ezzel kapcsolatos bevonása időszakában némi aktuális jellege van. A licenciátusi intézmény u. i. a laikus apostolkodásnak — a török hódoltság-kori lelkipásztorkodástörténet — eddig homályborította, de annál érdekesebb és figyelemreméltóbb fejezete.

Hamvas Endre dr.

---

[1]) *H. Vincent* és *F. M. Abel* O. P.: »*Bethléeme.* La sanctuaire de la Nativitè« Paris.

Hírek.

Kapisztrán Szent János szobor-alapja javára június hó 12-én a budai katolikus körben nagyszabású propaganda-ünnepélyt rendezett szent Ferenc budai III. rendjének önképző-köre.

A műsor keretében, melynek fénypontja P. Vénn Jakab r. igazgató magasan szárnyaló ünnepi beszéde volt, előadásra került a »Magyarországi szent Erzsébet« című ötfelvonásos franciskánus színmű. A műsor részére művészi keretet biztosított a rendnek Bárdossy Balbina nővér vezetése mellett működő ének- és zenekara és a színdarabban szereplők kiváló játéka, a gyönyörű korhű öltözetek és a művészi rendezés a nagyszámban megjelent vendégek legteljesebb elismerését vívta ki.

»Tagadom, hogy templomba jártam!« így nyilatkozott erélyesen egy »keresztény« nemzetgyűlési képviselő — a Házban.

Pedig neki még a templomjárásról is kellene jó példát mutatni és elől járni.

Tehát ne a »keresztény kurzust« szidják majd ezek az urak, ha nemsokára csak az utcáról látják majd a magyar parlamentet — a választások után —, de saját kereszténységüket, mitől az Úristen sürgősen mentse meg ezt a háromszorosan szegény, elárult országot . . .

Az Otthon-körben tudtak róla, hogy gyilkosság készül.

Az Otthon-körben tudták, hogy »még másfél órája van Tisza Istvánnak«.

Az Otthon-körben megéljenezték a Kéri fiút.

Eskü alatt vallották ezt a bíróságnál.

És ez az Otthon-kör ismét nagyon hangos.

Erről az Otthon-körröl ugy-e elég ennyit regisztrálnunk.

A kert moziban e héten mától kezdve, minden este 8 és 10 órakor mutatják be filmen, Schioppa Lőrinc, pápai követ ceglédi látogatását és az ott megtartott harangszentelési, ünnepélyt ahol a követ a már ismert nagyhatású magyarbarát beszédet mondotta.

Bácskából üzennek nekünk, hogy 30—40 női zárdát akarnak bezárni a szerbek és így 400—500 szerzetesnő ki lenne utasítva kolostorukból, hazájukból. — Általunk kérik az Apostoli Nunciust, hogy járjon közben — a nagy veszélyben forgó apácák — hogy e nagy szerencsétlenséget hatalmánál fogva akadályozza meg.

A Ludovika-Akadémia házi kápolnáját a hősi halottakra való emlékezés kegyeleti helyéül jelölte ki az intézet vezetősége. A magyar egyháznagyok e nemes törekvést művészi becsű egyházi tárgyak — üvegfestmények, miseruhák — adományozásával támogatták. A miséző kehely Szmrecsányi Lajos egri érsek ajándéka, amely műtárgy megcsinálásban és kigondolásban beszédes emléke annak, hogy a háboruhoz fűződő kegyeletes érzések a művészi tervezés szárnyain miként hoznak értékes dokumentumokat létre.

Szlavóniában mindennek vége, ami magyar. Tompa bánat verte fel a sátorát. A templomokban szomorú az ének. A balkán kulturában még az Istenimádást is cenzurázzák . . . A szent énekekből minden magyar vonatkozású sort, bármily ártatlanul is hangzik, ki kell hagyni. Így pld. a litániából: »Magyarország királynéja«-t. A legszebb és legősibb magyar Mária ének a »Boldogasszony anyánk« két refrénsora tilos. A Nagyasszonyunk, Hazánk reménye, Magyarország patronája és több hasonló ének számüzetett.

Vilma királynő katonáit miniszteri rendelettel kötelezik, hogy havonta — egyszer rendes szolgálati időn belül — litánián kötelesek megjelenni.

Ilyen katonákat nem kell igen félteni a tincses gallileisták bomlasztási kísérleteitől.

Főegyházmegyei és rendi jóváhagyással.
A szerkesztésért STÖHR GÉZA felelős. Kiadja a „Katolikus Élet“ lapkiadó Vállalata.

REFRACTIO

speciális látszerészeti intézet

IV., Szervita-tér 6. szám

Legpontosabb szemüvegrendelés. 4.

ASSISI SZENT FERENC VIRÁGOSKERTJE

FORDITOTTA ÉS BEVEZETÉSSEL ELLÁTTA **KAPOSY JÓZSEF** || **VÉGH GUSZTÁV festőművész illusztrációival, negyedrét alakban, szép és gondos kiállításban.**

ÁRA fűzve **340 K**, fénylemezkötésben **480 K**, kétszáz számozott és okmánypapirosra nyomott példány egész bőrkötésben **2000 K.**

A GENIUS könyvkiadó részvénytársaság kiadása

Megrendelhető minden könyvkereskedésben. 4.

A tisztes szabóipar versenye.

PEKOVITS JÁNOS

angol uri-, egyenruházati- és papi szabósága

IX., RÁDAY-UTCA 21. sz. TELEFON: József 66—47. 4.

Kérjen mindenki és minden hivatal ajánlatot. — A főtisztelendő papság és a katolikus közönség szíves támogatását kéri.

AMERIKAI FOGÁPOLÁS

FENYVESI MENYHÉRT államilag képzett fogász-intézete Budapest, IX. kerület Ráday-utca 5. (Kálvin-tér mellett) Telefon: József 111—48.

Gondos kezelés mellett készít angol gyártmányú MŰFOGAKAT amerikai kaucsukba foglalva új rendszer szerint az alábbi árakon: 3.

„Reform" syst. műfog	250—450 K	Aranykorona (22 karátos)	150-1000 K
Műfog, kaucsukba foglalva	150 K	és följebb	
Cementplomba	80 K	Ezüstplomba	150 K

Az intézet nyitva reggel 9—6-ig. —— Prospektust díjmentesen küld.

Ki cserélne a főváros közeléből vagy ettől 50—80 kmnyi körzetből egy, dunántuli, jóhozamú plébániával? A cím a kiadóhivatalban.

A „KATOLIKUS ÉLET“ KÖNYVTÁRA

EDDIG MEGJELENT FÜZETEI:

I.

A Katolikus Autonomia

IRTA:

LEOPOLD ANTAL dr.
prelátus-kanonok.

Ára 3 korona.

II.

A Forradalmak Utja és A Keresztény Politika

IRTA:

SZÉKELY ISTVÁN dr.

Ára 50 korona.

KAPHATÓK A KIADÓHIVATALUNKBAN, A SZENT-ISTVÁN TÁRSULATNÁL ÉS MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSBEN.

SZÉNÁSY GYULA

Budapest, IV., Kristóf-tér 4. és Szervita-tér sarkán

tisztelettel ajánlja

első minőségű női és férfiruha kelméit.

A cég tisztes hírének megfelelően eladási árait mindig úgy szabja meg, hogy azok a mindenkori bevásárlási árakhoz képest **valóban jutányosak.**

9.

WEISZ FRIGYES

jó hírnevű üzlete ajánl: imakönyveket, **szentképeket**, érmeket, **szobrokat** és egyéb kegytárgyakat, valamint templomi gyertyákat. 6

BUDAPEST,

IV. ker.. Ferenciek tere 3—4.

ZELENKAI R. L.

Budapest, IV., Szervita-tér 16.

Nagy választék sárga és [illegible]ősbékahéj-utánzatú női fejdíszekből [illegible]m. hajtűk, díszhajtűk, oldal- és kor[illegible] tűzőfésűk, sima és áttört kagylóa[illegible]ttok, frou-frou- és fátyolcsattok, ö[illegible]s celluloidból készült legfinomab[illegible]nemű fésűk, zseb- és ritikül-fésű[illegible] fog-, kéz- és körömápoló szere[illegible] eszközök. Fésűk és csattok a [illegible]utányosabb árak mellett a legszondabb kivitelben.

Ugyanitt kapható lapunk és minden kiadványunk. 3

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára.

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

Cégtulajdonos: **KRONBERG JÓZSEF a Ferenc József rend lovagja**

Klotild főhercegasszony ő cs. és kir. fensége udvari szállítója.

Gyár és raktár: BUDAPEST, IV., Váci-utca 41. szám.

Telefon 167—34. — Alapíttatott 1863-ban. — Ötször kitüntetve.

Ajánlja: miseruha és egyházi szerelvényekből dúsan fölszerelt nagy raktárát, mely bővelkedik **gót-, román- és renesszánsz-stilű ruhákban,** valamint **pontifikáló szerekben, egyházi és egyleti zászlókban, érc- és faárúkban stb.** 9.

Katolikus közönségünk figyelmébe!

Ráday János Budapest, VIII., Rákóczy-út 61.

(Népopera kávéház mellett).

Harisnyák, keztyűk, férfi- és fiuingek, csinos kötények, izléses nyakkendők, férfizoknik, valamint kézi- és gépcérnák stb., stb. nagy választékban. 9.

E lapra való hivatkozásnál 10% árengedményben részesülnek.

Pesti Könyvnyomda Részvénytársaság nyomása Budapest, V. Hold-utca 7.